

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра міжнародних відносин



З А Т В Е Р Д Ж У Ю

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОРІВНЯЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

Освітньо-наукова програма Політологія

спеціальність 052 Політологія

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльні та регіональні студії сучасних міжнародних відносин» для здобувачів освітньо-наукової програми Політологія, спеціальності 052 Політологія
“26” 08 2020 р. – с.

Розробник:

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол від “26” 08 2020 р. № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин
“26” 08 2020 р.



Стецюк Н.М.

Схвалено методичною комісією Факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Протокол від “27” 08 2020 р. №

Голова



Кугутяк М.В.

“28” 08 2020 р.

©

© ДВНЗ “Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника”, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітньо-наукова програма Політологія Напрямок підготовки	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 052 Політологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	__-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	__-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії	Лекції	
		20 год.	__ год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	__ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	__ год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: Рfksr	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 33%:67%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – усесторонній аналіз регіоналізму та регіональних систем у міжнародних відносинах.

Завдання навчальної дисципліни «Порівняльні та регіональні студії сучасних міжнародних відносин» – ознайомити аспірантів із базовими підходами щодо сутності регіоналізму в контексті сучасних міжнародних відносин, розширити їхні уявлення про специфіку регіональних процесів в Європі, Америці, Азії та Африці; поглибити знання про місце та роль України в регіональних процесах в Європі; вдосконалити навички в контексті здійснення різнопланових досліджень з акцентом на регіональний вимір проблем міжнародних відносин.

Засвоєння змісту курсу передбачає формування у аспірантів наступних компетентностей:

- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність генерувати нові ідеї;
- вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми;
- вміння застосовувати інструментарій нормативної і емпіричної політичної теорії та методів політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних і глобальних студій у професійній діяльності;
- здатність комплексно застосовувати вміння аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях;
- здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- володіти поглибленим рівнем політичної теорії, політичного аналізу, категорійно-понятійним і аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.
- Знати особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати міждисциплінарні підходи, сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики на місцевому, національному і міжнародному рівнях.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичний вимір порівняльних та регіональних студій

Тема 1. Теоретичні основи регіоналізму (2 год.)

Актуальність, предмет, методи та завдання порівняльних та регіональних студій. Базовий категоріально-понятійний апарат навчальної дисципліни. Види регіоналізму та форми регіоналізації.

Тема 2. Аналіз генези регіоналізму у міжнародних відносинах (4 год.)

Теоретико-прикладні аспекти регіонального виміру міжнародних відносин. Проблема “багатошаровості” простору в сучасних міжнародних відносинах і світовій політиці. Макрорегіоналізація і практика світополітичної взаємодії. Зв’язок між теоретичними і практичними аспектами регіональних трансформацій. Проблема практичного макрорегіонального / регіонального поділу світового простору. Еволюція концепції регіоналізації і динаміка трансформації регіональних комплексів.

Тема 3. Теорії регіоналізму (2 год.)

Геополітичні теорії. Географічні теорії. Економічні теорії. Соціальні теорії.

Тема 4. Зміст і завдання регіональної політики (2 год.)

Суть, структура і науковий фундамент регіональної політики. Цілі, завдання, принципи та функції регіональної політики. Глобальні детермінанти регіонального розвитку і регіональної політики.

Тема 5. Особливості регіонального розвитку в умовах глобалізації (2 год.)

Поглиблення глобалізаційних процесів та їх вплив на міжнародні відносини на регіональному рівні. Взаємовплив регіоналізації та глобалізації. Міжнародний вимір зростання регіональної активності.

Тема 6. Регіоналізм та місцеве самоврядування (2 год.)

Регіоналізм та особливості місцевого самоврядування: британський, французький, іспанський та італійський виміри

Змістовий модуль 2. Світові та українські реалії регіоналізації

Тема 1. Особливості українського регіоналізму (4 год.)

Етапи формування регіональної політики в Україні. Трансформація чинників сучасної парадигми регіональної політики. Методи формування та реалізації регіональної політики в Україні. Принципи та пріоритети стратегії

регіонального розвитку України. Український вимір стратегічного планування регіонального розвитку.

Тема 2. Транскордонне співробітництво в контексті завдань регіональної політики України (2 год.)

Засади формування регіональної політики у сфері транскордонного співробітництва. Сучасний стан транскордонного співробітництва в Україні. Перспективи розвитку єврорегіональної співпраці в Україні.

Тема 3. Регіональні процеси в Європі (4 год.)

Цивілізаційні особливості та передумови європейської інтеграції. Організаційно-правові основи Ради Європи та Європейського Союзу. Розширення ЄС на Схід. Європа регіонів. Принципи європейської регіональної політики. Регіональна політика в країнах ЦСЄ. Транскордонне співробітництво та єврорегіони

Тема 4. Особливості інтеграційних процесів в Азіатсько Тихоокеанському регіоні та Америці (2 год.)

Асоціація держав Південно-Східної Азії. Андський пакт. Меркосур. Центральноамериканський спільний ринок. Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво. Північноамериканська зона вільної торгівлі.

Тема 5. Регіональна інтеграція в Африці (2 год.)

Етапи інтеграційних процесів у Африці. Африканський союз. Економічне співтовариство країн Західної Африки. Західноафриканський економічний і валютний союз. Спільний ринок Східної та Південної Африки. Східноафриканське співтовариство. Центральноафриканський митний і економічний союз. Економічне і валютне співтовариство Центральної Африки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Теоретичний вимір порівняльних та регіональних студій						
Тема 1. Теоретичні основи регіоналізму	3	2				1
Тема 2. Аналіз генези регіоналізму у міжнародних відносинах	5	4				1
Тема 3. Теорії регіоналізму	4		2			2
Тема 4. Зміст і завдання регіональної політики	3	2				1
Тема 5. Особливості регіонального розвитку в умовах глобалізації	4		2			2
Тема 6. Регіоналізм та місцеве самоврядування	3	2				1
Разом за змістовим модулем 1	22	10	4			8
Змістовий модуль 2. Світові та українські реалії регіоналізації						
Тема 1. Особливості українського регіоналізму	5	4				1
Тема 2. Транскордонне співробітництво в контексті завдань регіональної політики України	4		2			2
Тема 3. Регіональні процеси в Європі	5	4				1
Тема 4. Особливості інтеграційних процесів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та Америці	4		2			2
Тема 5. Регіональна інтеграція в Африці	3	2				1
Контрольна робота	7		2			5
Разом за змістовим модулем 2	28	10	6			12
Усього годин	50	20	10			20
Модуль 2						
ІНДЗ		-	-	-	10	-
Усього годин	90	20	10		10	20

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Теорії регіоналізму	2
2	Особливості регіонального розвитку в умовах глобалізації	2
3	Транскордонне співробітництво в контексті завдань регіональної політики України	2
4	Особливості інтеграційних процесів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та Америці	2
5	Контрольна робота	2
Разом		10

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента – невід’ємна частина навчальної роботи студента з вивчення дисциплін і курсів, встановлених затвердженим навчальним планом. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Мета виконання самостійної роботи з дисципліни «Порівняльні та регіональні студії сучасних міжнародних відносин»: оптимізація пізнавальної діяльності студентів, спрямованої на розширення, удосконалення і закріплення знань, отриманих в ході аудиторних занять.

В рамках вивчення навчальної дисципліни «Порівняльні та регіональні студії сучасних міжнародних відносин» на самостійну роботу виділяється 60 год. Впродовж цього часу студенти повинні самостійно опрацювати теоретичні основи лекційного матеріалу, готувати виступи на семінарські заняття та підготувати індивідуальну науково-дослідну роботу (детальніше у розділі 7. Індивідуальні завдання).

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання зазвичай виконується у вигляді індивідуальної науково-дослідної роботи, за формою подібної до реферату. Індивідуальна науково-дослідна робота повинна містити усі необхідні структурні складові: вступ із коротким викладом актуальності, об’єкту і предмету дослідження, мети і завдань, які ставить перед собою автор; основну частину (виклад та аналіз теоретичного матеріалу із теми дослідження); висновки; список використаних джерел та літератури (не менше 10 позицій).

Технічні вимоги до реферату: шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, обсяг – 15 сторінок. Бібліографія подається наприкінці реферату в алфавітному порядку під заголовком: «Джерела». Посилання у тексті робляться підтекстові. Не зараховуються реферати, які є плагіатом, або передруком з мережі Інтернет.

Орієнтовна тематика для індивідуальних науково-дослідних завдань:

Теоретико-прикладні аспекти регіонального виміру міжнародних відносин.

Проблема “багатошаровості” простору в сучасних міжнародних відносинах і світовій політиці.

Зв'язок між теоретичними і практичними аспектами регіональних трансформацій.

Проблема практичного макрорегіонального / регіонального поділу світового простору.

Еволюція концепції регіоналізації і динаміка трансформації регіональних комплексів.

Геополітичні теорії. Географічні теорії. Економічні теорії. Соціальні теорії.

Глобальні детермінанти регіонального розвитку і регіональної політики.

Поглиблення глобалізаційних процесів та їх вплив на міжнародні відносини на регіональному рівні.

Взаємовплив регіоналізації та глобалізації.

Міжнародний вимір зростання регіональної активності.

Регіоналізм та особливості британського місцевого самоврядування.

Регіоналізм та особливості французького місцевого самоврядування.

Регіоналізм та особливості іспанського місцевого самоврядування.

Регіоналізм та особливості італійського місцевого самоврядування.

Формування регіональної політики в Україні.

Український вимір стратегічного планування регіонального розвитку.

Засади формування регіональної політики у сфері транскордонного співробітництва.

Сучасний стан транскордонного співробітництва в Україні.

Перспективи розвитку єврорегіональної співпраці в Україні.

Цивілізаційні особливості та передумови європейської інтеграції.

Організаційно-правові основи Ради Європи та Європейського Союзу.

Європа регіонів.

Регіональна політика в країнах ЦСЄ.

Транскордонне співробітництво та єврорегіони

Асоціація держав Південно-Східної Азії.

Андський пакт.

Меркосур.

Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво.

Північноамериканська зона вільної торгівлі.

Африканський союз.

Західноафриканський економічний і валютний союз.

Спільний ринок Східної та Південної Африки.

Центральноафриканський митний і економічний союз.

8. Методи навчання

У ході вивчення навчальної дисципліни «Порівняльні та регіональні студії сучасних міжнародних відносин» використовуються три групи методів: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а також методи контролю. Перша група методів представлена словесними (розповідь, лекція), наочними (ілюстрація) та практичними (індивідуальні науково-дослідні роботи) методами. З метою активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності використовуються методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності в навчанні (роз'яснення мети навчального предмета та подання вимог до вивчення предмету), метод активізації у формі обміну думками/ дискусії/ обговорення. В рамках використання третьої групи методів використовуються методи усного та письмового контролю.

9. Методи контролю

В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів реалізується чотириступеневий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять шляхом оцінювання усних відповідей та письмових робіт (бліц-самостійних робіт, до написання яких залучається кілька студентів) і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та їх рівня підготовки до виконання конкретної роботи. За поточну успішність студент може отримати максимально 30 балів.

Модульний контроль виставляється на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. За модульний контроль студент може отримати максимально 50 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення реалізується шляхом перевірки індивідуальних науково-дослідних робіт. Індивідуальна науково-дослідна робота оцінюється максимально у 20 балів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1		Модуль 2	Сума
Бали за семінарські заняття	Бали за контрольну роботу	Індивідуальна науково-дослідна робота	
максимум 30	максимум 50	максимум 20	максимум 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії успішності

Оцінка	Критерії оцінювання
A	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення
B	Студент має повні, глибокі знання, здатний застосовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вміє аргументовано використовувати отримані знання в різних ситуаціях, самостійно знаходити інформацію, ставити і розв'язувати проблеми
C	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує основні положення із самостійною і правильною аргументацією
D	Студент вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом дає відповіді логічно, допускаючи при цьому неточності

Е	Студент виявляє знання і розуміння основних положень теоретичного матеріалу. Дає правильні, але недостатньо осмислені відповіді. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок
---	---

11. Методичне забезпечення

Основу методичного забезпечення навчальної дисципліни становлять: інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять, електронні варіанти тестів для поточного та підсумкового контролю знань та «Методичні рекомендації щодо написання і оформлення курсових та індивідуальних науково-дослідних робіт».

12. Рекомендована література

Антонюк Н. В. та ін. Теоретичні основи країнознавства. Підручник. – К., 2012.

Воскресенский А. Д. Концепции регионализации, региональных подсистем, региональных комплексов и региональных трансформаций в современных международных отношениях / А. Д. Воскресенский // Сравнительная политика. – 2012. – Т. 3. – № 2(8). – С. 30-58.

Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. – Львів, 2006.

Мировое комплексное регионоведение: Учебник / А. Д. Воскресенский, Е. В. Колдунова, А. А. Киреева; Под ред. А. Д. Воскресенского. – М., 2014.

Міжнародні системи і глобальний розвиток: підручник / за ред. акад. Губерського Л. В. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2008.

Щипков В.А. Регионализм как идеология глобализма : монография / Василий Щипков ; Моск. гос. ин-т междунар. отношений (ун-т) М-ва иностр. дел Рос. Федерации, каф. философии им. А.Ф. Шишкина. – М., 2017.

Bachtler, J, Downes, R. Regional policy in the transition countries: A Comparative assessment // European Planning Studies. – 1999. – № 7. P. 793–807.

Benz Arthur & Eberlein Burkard. The Europeanization of regional policies: patterns of multi-level governance, Journal of European Public Policy, 1999. – № 6 / 2. – P. 329-348

Borzel, T., Risse T. The Oxford Handbook of Comparative Regionalism. – Oxford, 2016.

Genna, G., Lombaerde, P. The Small N Methodological Challenges of Analyzing Regional Integration // Journal of European Integration. – 2010. – Vol. 36. – No. 6. – P. 583-95.

Hettne B. Beyond the «New Regionalism» // New Political Economy. – 2005. – Vol 10, N 4. – P. 543-571.

Langenhove, L. Van. Building Regions. The Regionalization of the World Order. – Ashgate, 2011.

Marcou G. Regionalization in Europe. Situation, Development and Outlook in the Member States of the European Union and the Central and Eastern European Applicant States. – Luxemburg, 2000.

Pohorila, N. Political and National Identity in Ukraine's Regions: Where Does the Center Fit? // *Polish Political Science Review. Polski Przegląd Politologiczny*. 2016. – № 4(1). P. 18-32.

Solingen Etel. Comparative Regionalism: Economics and Security. – Routledge, 2014. Söderbaum Fredrik. Early, Old, New and Comparative Regionalism: The Scholarly Development of the Field // KFG Working Paper. 2015. No. 64. P. 5-28.

Söderbaum Fredrik. Rethinking Regionalism. Gothenburg, 2016.

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.